

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi
in tretji četrtek meseca.
Ako je ta dan praznik,
izide dan poprej. Cena
mu je 80 kr. na leto.
Inserati se sprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo:
Uredništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Semeniške ulice
št. 3. Naročnina in inserati
pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitar-
jeve ulice št. 3.

Št. 13.

V Ljubljani, dne 3. julija 1902.

Leto XV.

Boj v kranjskem deželnem zboru.

Ko so katoliško-narodni kandidati pred volitvami stopili pred ljudstvo, so obljubili, da bodo z vsemi silami nastopili za čast in korist slovenskega ljudstva. Pravili so ljudstvu, kake krivice se nam godé in kako se zaničuje v deželni zbornici oni, ki je pravi zastopnik našega ljudstva, namreč naš kmet. In kaj se je zgodilo? Slovensko krščansko ljudstvo je v ogromni večini izvolilo katoliško-narodne poslance in jim je naročilo, da morajo to, kar so obljubili, tudi izpolniti, naj jih stane karkoli. S tem naročilom so vstopili naši poslanci v zbornico.

A takoj izpočetka se je pokazalo, da izlepa ne bodo mogli izpolniti tega, kar so ljudstvu obljubili, ampak da bo treba napeti čisto druge strune.

Razmere med strankami.

Vseh poslancev v kranjskem deželnem zboru je 37. Med temi je devet Tavčarjevih liberalcev in enajst Nemcev, ostalih sedemnajst se prišteva katoliško-narodni stranki. Slovenski liberalci bi sami utonili v deželnem zboru brez pomena; zato so se pa zvezali z Nemci. Katoliško-narodni poslanci morajo vsled tega silno paziti, da ta grda zveza ne napravi kake

škode deželi in ljudstvu. Prepričani so namreč o teh-le stvareh:

1. Edino katoliško-narodni poslanci zastopajo ljudstvo. Za njimi stoji nad 37.000 volivcev, za Nemci in liberalci pa le okrog 6000. Ni čuda: med Nemci jih je voljenih deset iz veleposestva, ki ima vsega skupaj 90 volivcev. Naši liberalci so voljeni (razen Božiča) iz mest in iz trgovske zbornice; in sicer so jih volili večinoma uradniki, torej ljudje, ki nobenega krajcarja deželnih doklad ne plačujejo. Taki volivci nimajo seveda nič izgubiti v deželnem zboru in zato njihovi zastopniki lahko šarijo, kolikor jim drago. Dr. Susteršič je rekel o dr. Tavčarju, da hodi kakor petelin na gnoju. Lahko zanj! Uradniki dolenskih mest so ga izvolili, ki še knofa ne plačujejo deželnih doklad. Zato je pa sila po ceni njegova baharija, s katero se štuli za gospodarja v deželi. Ravno to pa velja tudi o drugih: Ferjančiču, Pircu itd. Vsled tega je pa sveta dolžnost katoliško-narodnih poslancev, da preprečijo vsako krivico, ki bi jo taki zastopniki, par grajščakov in nekaj uradnikov, hoteli storiti ogromni večini ljudstva, ki nosi na sebi vse davke.

2. Da so slovenski liberalci res hoteli v deželnem zboru vladati krivično, spričujejo dr. Tavčarjeve besede, s katerimi je pred volitvami lovil ljudi na svojo stran:

Liberalcem groš, klerikalcem knof. To se pravi: ogromna večina ljudstva, ki se z gnusom obrača od liberalizma, ne bo nič dobila: liberalci, med katerimi jih večina — namreč uradništvo — nobene deželne doklade ne plačuje, pa vse. Ali niso katoliško-narodni poslanci v svoji vesti dolžni skrbeti, da se taka grozna krivica prepreči?

3. Slovenski liberalci zaničujejo vse, kar je v zvezi s svetimi načeli našega ljudstva. Vse so oblatili v svojih umazanih listih: od kapelana do papeža, menihe in redovnice, bratovščine in božja pota, zakramente in molitev — vse, prav vse. Nobena psovka ni bila tako grda, da bi je ne bil že večkrat rabil „Narod“ ali „Rodoljub“ proti kat. cerkvi, njenemu duhovstvu in proti vernemu ljudstvu. Že nekaj let sem samo psujejo, samo klevetajo, samo podlo zmerjajo in bljujejo na nas. Katoliško-narodni poslanci so se morali vsled tega zavedati, da imajo pri liberalcih opraviti s skrajno predrznimi in surovimi ljudmi in da nasproti takim ljudem ne velja navadna previdnost. Liberalcev pravzaprav nič drugzega ni kot samo surovo kričanje. Če je le en liberallec v vasi ali v fari, se tako predrzno in oholo obnaša, kot bi jih imel na tisoče za seboj. Tako nastopajo tudi liberalci v deželnem zboru; za pol pesti jih je in pest volivcev imajo za seboj, pa kriče in se nosijo, kot bi celo Kranjsko nosili po svojih žepih. Takim ljudem je treba po kranjsko povedati, kaj da so in jih lepo postaviti tja, kamor spadajo, namreč med brezpomembno staro šaro.

Liberalni načrt.

Katoliško-narodni poslanci so se zavedali teh stvari. Ko se je imel dne 21. junija pričeti deželni zbor, so sklenili, da zahtevajo strogo pravičnost od nasprotnih strank. Že v prvi seji se je imelo pokazati, ali se more pričakovati pravičnost. Na vrsti so bile namreč volitve v odseke. Da se namreč posamne stvari med manj osebami lahko natančno preudarijo, zato voli deželni zbor več odsekov in sicer: finančni, ki se posvetuje o vsem, kar se tiče denarja, upravni, ki prerašeta načrte novih postav, odsek za letno poročilo in verifikacijski odsek, ki

se peča s tem, ali so bili poslanci prav in pošteno izvoljeni. Kar se v odsekih sklene, pride v zbor, da ta končno razsodi, kako in kaj. Jasno je, da morajo biti v odsekih ravno tiste razmere, kakor so v zboru. Po številu svojih članov v zboru morajo biti zastopane posamne stranke tudi v odsekih. Katoliško-narodni poslanci so v tem zmislu zahtevali, da mora biti v odsekih, ki štejejo 12 članov, 5 njihovih, 4 Nemci in 3 liberalci; v odsekih pa po 9 članov, 4 njihovi, 3 Nemci in 2 liberalca. Vsak pameten človek je priznal, da je to pravično in primerno razmerju 17 naših proti 20 unih. — Celo Švegel, ki vodi nemške poslance, je temu pritrnil. Katoliško-narodni poslanci so pa zvedeli, kako rujejo naši liberalci, ki seveda pravičnosti nasproti nam sploh ne poznajo in hočejo imeti za-se več nego jim po pravici gre. Ti predrzneži so zahtevali, naj ima vsaka stranka po 4, oziroma po 3. Nemci, ki so prej vedno zagotavljali, da bodo pravični, niso sicer izpolnili te liberalne zahteve, marveč so si izmislili nekaj novega, naj se namreč povišajo odseki od 12 na 13, oziroma od 9 na 10 članov in naj se da katoliško-narodni stranki po 5, oziroma po 4, drugima dvema pa po 4, oziroma po 3 zastopnike.

Tudi to je očitno krivično. Našim poslancem so nasprotniki kar rekli: „tako bomo volili“, in se z njimi še v pogovor niso spuščali. Naši so pa enoglasno sklenili, da ne pusté preje zborovati deželnega zbora o drugih stvareh, nego o tistih, ktere bodo sami izbrali, dokler se ne popravi ta krivica. To so nasprotnikom tudi naravnost povedali. Sami za-se so bili vsi soglasno tega mnenja, da še pravice nimajo tukaj odnehati. Vsak poslanec mora spoštovati zastopstvo, ki mu je izročeno; zato mora varovati tudi vse pravice tega zastopstva. Nikakor ne sme dopustiti, da bi njega šteli za manj vrednega, nego so drugi. Svojo ravnopravnost mora braniti, če je treba tudi z najhujšimi sredstvi. Katoliško-narodni poslanci so se dalje tudi zavedali, da je volitev v odseke začetek izvrševanja Tavčarjevega žuganja: „Liberalcem groš, klerikalcem knof.“ Če bi se vdali prvič, bi bili oni in njihovi volivci vedno na tleh. Treba je bilo začetkom natančno pokazati nem-

škimi figa-možem in liberalnim predrznežem, da se proti katoliško-narodnim poslancem v deželnem zboru ne dá vladati. V takih razmerah se je pričela prva seja.

Sobotna seja.

Katoliško-narodni poslanci so pismeno vložili celo vrsto nujnih predlogov, ki se morajo po opravljenem redu dež. zbora, ako hoče predlagalec, brž obravnavati. Hoteli so z mirnimi in stvarnimi govori o važnih stvareh prepričati, da ne pride nič drugega na vrsto. Na kake šumne nastope niso mislili. Predlogi so bili vsi silno važni in potrebni, kakor lahko vsak sam presodi.

Naši predlogi.

Dr. Šusteršič je predlagal, naj se vpelje v deželi splošna in enaka volivna pravica. Kdor pogleda stranke v deželnem zboru, mora reči, da je ta predlog najpotrebnejši. Najprej se morajo volitve tako predrugačiti, da bo res ljudstvo zastopano.

Dr. Žitnik je predlagal, naj se kmetu v korist izpremeni sedanji škodljivi lovski zakon.

Dr. Krek je predlagal, naj se še v tem zasedanju uvedó kmečke stanovske zadruge in sklenske zakon o izsuševanju ljubljanskega barja.

Mejač je vložil predlog, naj se v pogodbi z Italijo odstrani vinska klavzula.

Arko je predlagal poddržavljenje idrijske realke in zboljšanje gozdnim delavcem v državnih gozdih.

Dr. Schweitzer je predlagal, naj se potrebno stori, da se odvrne pomanjkanje kmečkih delavcev.

Dr. Brejc je predlagal, naj se deželni zbor postavi za celjsko gimnazijo. Poleg tega je bilo še več predlogov, tičočih se ogrske pogodbe in trgovskih pogodb z drugimi državami. Vsi so se tikali kmečkih koristi. Vrh tega je vložil Jaklič dve interpelaciji na vlado: eno zavoljo prepovedanega občenja s prešiči po kočevskem okraju (ta je imela drugi dan že vspeh, ker se je prepoved že 22. junija preklicala); drugo pa zavoljo posojilnice v Lašičah. Drobnič, Dular in drugi

so vložili več prošenj. Tako so že v prvi seji pokazali naši poslanci, da hočejo delati in da vedó, kje so glavne ljudske rane. Imeli so pripravljenih še mnogo predlogov, ki bi bili vsi polagoma prišli na vrsto.

Liberalci so kar zijali, ko so čuli, koliko nujnih predlogov je vloženih. Radi bi bili nekaj nagajali, da bi se volitve v odseke zavlekle, toda ni šlo. Naši so hoteli videti najprej od nasprotnikov, ali imajo res toliko smelosti, da hočejo tako grdo ogoljufati zastopnike ogromne večine ljudstva za njihove glasove. Še pred volitvami je dr. Šusteršič opozarjal Nemce in liberalce na zločin, ki ga nameravajo izvršiti in jim je slovesno zatrdil, da so oni odgovorni za vse, kar bo prišlo. Tako se je pričela prva seja.

Volitev v odseke.

Združeni liberalci so res imeli toliko predrzne smelosti, da so kar vsi zapiskali za dr. Tavčarjem: Liberalcem groš, klerikalcem knof. Volili so po osem, oziroma po šest svojih in po pet, oziroma po štiri naše. Lepi so, kaj ne ti nemški baroni, ki sicer zmiraj zatrjujejo, da držé na čast in poštenje, da so se pogreznili v gnojnico sovražstva in onemogle gnilobe slovenskih liberalcev! Za naše poslance je bilo s tem trenutkom popolnoma jasno, kaj morajo storiti.

Po volitvah je prvi jel utemeljevati svoj nujni predlog o splošni volivni pravici dr. Šusteršič. Silno se je podalo ravno po najboljšem dokazu, kam vodi naš sedanji volivni red, dokazovati, kako trhlene so tiste „pravice“, po katerih 90 grajščakov voli deset poslancev in po katerih uradniki po mestih odločujejo proti tistim, ki plačujejo davek in nosijo vsa druga bremena v deželi in državi. Kakor s kijem je mlatil s krepkimi besedami po nasprotnikih. Ko sta Hribar in Tavčar z neslanimi opazkami žalila našo stranko, je dr. Šusteršič brez ovinkov omenjal, da med katoliško-narodnimi poslanci ni nobenega „štreberja“, ki bi prosjačil kot državni poslanec krog ministrov, da bi dosegel izvenredno povišanje svoje službe in nobenega Plantana (ki je bil obsojen za 600 kron zavoljo svojih „zaslug“ v notarski službi). Dve uri in pol je govoril.

Za njim je imel besedo Hribar, za tem pa dr. Krek, ki pa ni prišel do nje.

Bilo bi šlo mirno in dostojno naprej, ko bi ne bil ljubljanski župan Hribar izzval viharja. Že med dr. Šusteršičevim govorom se je Hribar vedno vtikal vmes. Pokazal je, da je sila domišljav, zraven pa skrajno siten človek. Pametnega se je v deželnem zboru to pot sila malo slišalo od njega. Vkljub svoji res omejeni sitnosti pa vendar vedno govori o dostojnosti in omiki. Smešno!

Hribarjev napad.

V svojem govoru se je Hribar popolnoma razkril. Dejal je, da duhovniki prižnico in spovednico zlorablja jo. To je bilo od moža, ki se je še nedavno kot agent banke Slavije s prošnjami obračal do farovžev, naj se pri njem zavarujejo, od moža, ki se šari krog škofa Strossmayerja kakor se je plazil krog našega škofa, pač preveč! Katoliško-narodni poslanci so glasno zahtevali, naj prekličje, ali pa naj ga predsednik (— ravno se je bil vsedel na predsedniški stol baron Lichtenberg namesto vsem pravičnega pl. Detela, ki je bil že vtujen —) pokara, sicer ne bo seje. Nič se ni zgodilo. In zato so katoliško-narodni poslanci, zlasti dr. Šusteršič, dr. Brejc, dr. Schweitzer, Jaklič, Drobnič, Dular in Pogačnik jeli razbijati s knjigami in s črnilniki, poslali so po druga orodja: raglje, klepetce, boben, piščali in trobente. Veselo so ropotali zahtevajoč pri tem ali preklica ali pokaranja. Govoriti ni mogel nihče pri tolikem šumu. Nemci in liberalci so poparjeni lazili drug krog drugega, pa si niso vedeli pomagati. Ob polu sedmih zvečer, po dveurnem ropotu in osem in pol urni seji je baron Lichtenberg zaključil sejo.

Naši poslanci so se ustavili sramotenju naše duhovščine in sicer tako umazanemu sramotenju, da ga je sposoben samo kak najzaritejši liberallec. Očitati duhovščini, da zlorablja spovednico, kjer se niti braniti ne more, je vendar pregrdo! Ljudje, ki sami nikoli k nobeni pridigi in spovedi ne gredó, očitajo zlorabo našim duhovnikom. Tu se vidi liberalna predrznost! Treba jo je bilo zlomiti. In ker ni šlo drugače, tudi z ragljami in bobnom! Sedaj si bo premislil vsak liberalni poslanec, predno bo zinil

kako obrekovanje proti našim duhovnikom. Zato pa čast našim poslancem, da so ponižali liberalni greben!

Ponedeljek. Deželni zbor razbit — zaključen.

V ponedeljek je bila druga seja. Naši poslanci so hoteli iznova zahtevati, da prekličje Hribar svojo žalitev, ali da ga predsednik pokara. Če bi se to zgodilo, bi se bilo zborovanje mirno nadaljevalo. Začetkom seje se je pa vzdignil Ferjančič, na kate-rega je meril dr. Šusteršič v svojem govoru, ko je govoril o „štreberju“ in prosjačenju pri ministrih, in je napadel dr. Šusteršiča, češ, da se je pri vseh sodnih stopinjah dokazalo, da ima umazane roke. To je naravnost neresnično, ker se je pri vseh sodiščih povdarjalo, da se osebnemu poštenju dr. Šusteršiča ničesar ne more očitati in ker je vsemu slovenskemu ljudstvu znano, kako je liberalno hinavstvo v zvezi z vsenemško zlobnostjo hotelo uničiti dr. Šusteršiča, a je pri tem dejansko le sebe osmešilo, dr. Šusteršiču pa utrdilo zaupanje slovenskega ljudstva. Tega očitanja niso mogli mirno prenesti naši poslanci. Predrznost, ki jo je pričel kazati Hribar, je nadaljeval Ferjančič. Ko je izustil svoje žalivne besede, so skočili naši poslanci proti njemu in nastal je šum, kakršnega še ni videla kranjska deželna zbornica. Do tega trenutja so se izmed katoliško-narodnih poslancev čule pač krepke besede, toda nobena surova. Sedaj je pa prekipela mera. Liberalci so morali poslušati, ko jim je dr. Šusteršič metal v obraz besede: „Lumpje, skvarjena banda, plačane vladne bestije, ki ste izdali Celje.“ — Vsi obledeli so stali liberalci; samo podraški Božič je imel toliko klavernega poguma, da je od zadaj vrgel tintnik proti dr. Šusteršiču. Ko bi ga bil zadel, bi ga bil najmanj nevarno ranil. Prestregel ga je pa v roko Drobnič; na precejšnji oteklini njegove roke se je lahko merila sila zakotnega napadalca. — V tem je glavar, ko ni mogel pomiriti poslancev, zaključil sejo. Deželni predsednik, ki ni nič storil, da bi bil preprečil te žalostne stvari, se je odpeljal na Dunaj in v sredo zvečer je dobil deželni glavar obvestilo, da je zasedanje deželnega zbora zaključeno.

Kaj sedaj?

Naši poslanci so zmagali. Volitve v odseke sedaj nič ne veljajo; vse se prične iznova in ob prihodnjem zasedanju je dana Nemcem in liberalcem priložnost, da popravijo storjeno krivico. Naši ne smejo in ne morejo odnehati! Tak deželni zbor, pri katerem bi se zastopniki ogromne večine ljudstva tako nepopisno žalili, pri katerem bi se brez ovire zasramovala naša duhovščina in grdili naši poslanci, ni vreden, da živi. Od njega nima naše ljudstvo nič pričakovati.

Seveda bodo sedaj liberalci skušali begati ljudi in lagati, če bi jim verjeli. Najnujnejše in največje delo naših poslancev je: ljudstvu njegove pravice pridobiti. Umetno narejena, ali recimo naravnost; prigoljufana moč liberalcev v deželnem zboru se mora streti! Če noče izlepa, mora iti pa s silo! Štirideset let so sedeli pri mizi in zajemali iz nje najlepše porcijone, nam pa delili, kolikor se jim je zljubilo. Sedaj hočemo sami priti do mize; ne potrebujemo, da bi nam liberalci kruh rezali! In če se nam nečejo umakniti, bomo uprli svoje komolce, pa pritisnili in pritisnili toliko časa, da se nam bo prostor napravil. Štirideset let so nas goljufavali za naše pravice; deset odstotkov deželnih prebivalcev je imelo vso moč v rokah in devetdeset odstotkov je bilo potisnjenih v kot in tam čakalo na milost gospodov liberalcev. Dosti bodi tega nasilstva! Boj se je pričel in ne smejenjati, dokler ne bo pravičnost zmagala! Slava našim poslancem, ki so šli v ogenj za pravice ljudstva! Slava pred vsem dr. Šusteršiču! Ker ga liberalci črtijo kot zelenega pajka zaradi njegovih velikih zmožnosti, zaradi njegove neupogljivosti in neustrašenosti, ravno zato zasluži vse naše spoštovanje. Slava vsem poslancem, a v prvi vrsti vsem tistim, ki so se v obstrukciji posebno odlikovali! Naprej po tem potu! Vsa dežela je za Vami. Bodite edini, odločni, neupogljivi — vsi!

Naprej zastave Slave!
Na boj junaška kri!
Za blagor očetnjave
Obstrukcija naj živi!
Naprej! Naprej!! ..

Petindvajsetletnica vladanja sv. očeta papeža Leona XIII.

Piše dr. Ivan Janežič.

(Dalje.)

6. Joahim Pecci, kardinal

Ko se je kardinal še v Rimu mudil, zadene mesto Peružijo in okolice šiba potresa dne 12. februarja 1854. Nemudoma se poda domov in skuša miriti in tolažiti. Mnogo ljudstva se je zbralo pred mestom, kjer so pričakovali svojega škofa-kardinala in ga prisrčno pozdravljali.

Med delom in trudom so tekla leta kardinalu Pecciju v Peružiji. Z apostolsko gorečnostjo je opravljal svojo višepastirsko službo in se veselil vspehov katere je rodilo njegovo neumorno delovanje. Pa brez križa ni bilo v tem času. Leta 1859 je začel Sardinec v zvezi s cesarjem Napoleonom vojsko proti Avstriji s hudobnim tem namenom, da izžene avstrijsko vladno iz laških pokrajin. Po mnogih nesrečnih bitkah je cesar sklenil mir z Lahi v Villafranku, in je odstopil Sardinom lepo Lombardijo.

Med vojsko so se javili puniti pa raznih mestih, tudi v Peružiji. Puntarji so vrgli papežev vladno in kruto ravnali s svojim škofom in kardinalom. Vse prošnje in svarila niso nič pomagala pri zapeljanem meščanstvu, še le došli papeževi vojaki so napravili mir za malo časa.

Ko je imel kralj Viktor Emanuel prosto roko nasproti Avstriji, je s pomočjo Garibaldijevo začel siloma jemati malim vladarjem njihove dežele. Lotil se je tudi papeževih dežel, in 14. septembra 1860 so sardinski vojaki zasedli Peružijo. Žalostni časi za kardinala Peccija so nastopili, pa on je neustrašen spolnoval svojo dolžnost. Ker so Sardinoci pravico teptali, jo je kardinal branil povsod neustrašeno. Nova vlada je vpeljala civilen zakon. Kardinal Pecci je vse storil, da bi to zabranil, pa ni se mu posrečilo. Umbrija in pozneje vsa Italija je dobila tak zakon in še dandanes ječi pod tem bremenom.

Drugo krivico je sardinska vlada napravila s tem, da je 11. decembra 1860 izdala ukaz, naj zapuste redovniki svoje samostane in jih izroče vladi. Kardinal Pecci je zopet krepko branil pravico redovnikov, pa nasproti brezverski vladi ni opravil ničesar. Bolelo ga je srce, ko je videl, koliko bo zdaj otrok brez nauka, koliko revežev brez kruha, koliko župnij brez duhovnih pastirjev.

Pregnanim redovnikom je preskrbel po meči stanovanja, dela in živeža.

Celo duhovsko semenišče so Sardinoci vzeli kardinalu, tako da je moral bogoslovce imeti v svoji

hiši in jih iz svojega hraniti, vendar se mu je po mnogem trudu posrečilo dobiti semenišče nazaj, seveda ne več tako lepo vrejeno, kakoršno so mu bili vzeli. Leta 1864 izda vlada novo postavo, da ni nikdo vojaščine prost, tudi bogoslovci ne. Tako so hoteli sovražniki sv. Cerkve zatreti duhovski naraščaj. Kardinal Pecci v družbi z drugimi škofi se je upiral tej krivični postavi in je dosegel začasno nekaj uspehov, toda od l. 1867 velja postava, ki ne pozna za bogoslovce nobenih polajšav.

To so bile v glavnih potezah težave, s katerimi se je moral baviti kardinal v svoji škofiji, ko je začel tam gospodariti Sardinec.

Leta 1870 najdemo kardinala Peccija na vaticanskem cerkvenem zboru, kjer se je posebno odlikoval s temeljitimi razpravami o papeževi nezmotljivosti. V lepem pastirskem listu razjasni svojim vernikom to cerkveno resnico in jim pokaže, da nauk ta ni nov, ker so ga odnekaj učili, le v teh okoliščinah ga je sv. Cerkev natanko določila.

Po sklepu zbora se vrne v Peružijo, ker misli v miru počakati smrti, a božja volja je bila drugačna.

7. Kardinal Pecci komornik sv. rimske cerkve.

Kardinal komornik je najmenitnejša služba na papeževem dvoru, ker ima nadzorstvo in sodnost nad premoženjem rimske cerkve, je predstojnik vseučilišča „Sapienza“ in po smrti papeževi gospodar vaticanske palače in vseh papeževih uradov in oblastnij.

Njemu pripada skrb pripraviti „konklave“, to je prostor za volitev novega papeža in jo izvršiti postavno.

Po smrti kardinala Bilio pokliče papež Pij IX. kardinala Peccija v Rim, dne 21. septembra in ga imenuje komornika sv. rimske cerkve.

Kardinal Pecci se je resno lotil svojega novega obširnega in odgovornega delokroga in kmalu je bil več svojih dolžnosti. Vžival je polno zaupanje papeža Pija IX., obenem pa je bil natanko poučen v nakanah in namerah cerkvenih sovražnikov.

Italijanska vlada je nameravala po smrti Pija IX. zasesti Vatikan in zaprečiti izvolitev novega papeža. Vsaj so jasno govorili in pisali, da je Pij IX. zadnji rimski papež. Kardinal Pecci je pravočasno vse preskrbel, da se te nakane niso uresničile.

Pij IX. je umrl 7. februarja 1878, ko je 32 let slavno vladal sv. Cerkev na zemlji. Deset dni so opravljali za njim pogrebna in mrtvaška opravila, enajsti dan pa so stopili kardinali, 61 jih je bilo, v konklave, da volijo novega papeža.

Čez tri dni, 20. februarja, je bil že izvoljen za papeža kardinal Joahim Pecci s 44 od 61 glasov

in si je privzel ime Leon XIII. Po vsem katoliškem svetu se je raznesel glas: imamo papeža Leona XIII. Bog ga živi mnogo let!

Politični razgled.

Državni zbor. Dokaj govorjenja sta napravila poslanca Klofač in Malik. Klofač je vprašal zborničnega predsednika, ali hoče opozoriti min. predsednika na znani protipoljski govor nemškega cesarja. Ker mož ni prijatelj nemščine, je dotično vprašanje s primernim uvodom lepo prebral s papirja. Toda predsednik grof Vetter ga je resno posvaril, da je nemški cesar naš zaveznik, zato njegovih besed Avstriji ne smemo kritikovati. Še ostreje ga je pokaral dr. pl. Koerber, češ, da s takimi napadi le škodi državi in da vlada odločno zavrača žaljive besede, katere si je dovolil posl. Klofač. Zastopnik pete kurije na Srednjem Štajerskem je pa sedem ur govoril o zajčji smrti, kar stane državo okroglih 5000 forintov. Tako se trati čas in denar. Sploh so Vsenemci predložili kar 19 nujnih predlogov; pravijo, da zato, da preprečijo novo pogodbo s podonavsko parobrodno družbo. Naj bo to res ali ne, bedasta je njih obstrukcija na vsak način, ker ni zanj stvarnega razloga. Druga težava je bila s Čehi. Toda vlada se je pogodila z njimi. Zahtevam: 1) vlada mora skrbeti, da gosposka zbornica takoj reši zakon glede odprave državnih mitnic. 2) Zbornica mora takoj rešiti zakon glede zvišanja pokojnin vdovam, uradnikom, provizionistom, orožnikom in služabnikom, 3) avskultantom in diurnistom se morajo plače zboljšati iz novega davka na vožne listke, 4) vlada mora obljubiti, da bodo vsi zakoni torej tudi glede davka od vožnih listkov obenem cesarju predloženi v potrjenje — je vlada ugodila. Zadnjima dvema: 5) vlada mora obljubiti, da se ob počitnicah prično nova pogajanja glede notranjega češkega jezika v uradih, in 6.) da bode potrjen tudi zakon glede odpisa davkov vsled uim, je pritrdila v toliko, da se vsaj okoli 2 milijonov zemljiškega davka odpiše na leto vsled uim. Tako je dobila zbornica prost dnevni red, ker so tudi Vsenemce potolažili z obljubo, da pogodba s podonavsko družbo ne pride kot nujni predlog v razpravo. Čehi so lahko z uspehom zadovoljni; dokazali so, da brez njih in proti njim v zbornici ni mogoče nobeno delo. V zadnji seji 18. junija je v prošnji za podporo nekim pogorelcem dotični davek našel povod v obliki resolucije pozvati vlado, naj zbornici predloži načrt zakona glede deželnih zavarovalnic proti ognju in točji; resolucija je bila brez ugovora sprejeta. Wolfa in Schalka, ki se že delj časa tožarita sem in tja, je zbornica izročila sodišču, t. j. dovolila je, da se proti njima vršé sodnijske preiskave. Koncem seje so ministri odgovarjali na razne interpelacije, nato je predsednik zaključil zasedanje, želeč poslancem vsele počitnice — v deželnih zborih.

Nujna predloga. Poslanec Pfeifer je stavariši vložil predlog, ki se je takoj odkazal odsaku za uime. Visoka zbornica skleni: »C. kr. vlada naj preišče valed poplavljenja reke Krke na Kranjskem

povzročeno škodo ter nakloni vasem v krškem in novomeškem okraju primerno podporo iz državnih sredstev,« Posl. dr. Žitnik je vložil nujni predlog za državno podporo vsled izstopa Pivke oškodovanim prebivalcem postojnskega okraja.

Mitniške pregraje padejo z novim letom na državnih cestah in mostovih. Ker je vlada pritrdila tozadevni zahtevi češkega kluba, je zagotovljeno, da stopi zakon v veljavo s 1. jan. prihodnjega leta. S tem bo znatno ustrezno prebivalstvu vseh kronovin, ki je moralo plačevati ta zastareli davek v veliko večji meri, kakor pa je bilo razvidno v državnih proračunih.

Novi tiskovni zakon. V predzadnji seji je predložil min. predsednik o tem načrt, ki pride v razpravo v jesenskem zasedanju, če bodo zdrave razmere. Opira se novi načrt na temeljno določbo drž. osnovnega zakona: „Vsakdo sme v okviru zakonitih mej svobodno izražati svoje mnenje z besedo, pismom, tiskom ali slikami.“ Predvsem je odpravljena prepoved proste kolportaže; vsakdo bo smel na ulici, potom avtomatov ali v svojem določenem prostoru prodajati tiskovine, izhajajoče v gotovem času; prodaja takih, ki ne izhajajo v določenih dobah, se prepusti obrtnim upravičencem. Pri časopisih se bo dovoljevalo več odgovornih urednikov, ker je v resnici nemogoče, da bi mogel eden prebrati vedno vso tvarino lista. Znatno premenjene so določbe glede tiskovnih prestopkov in kaznivosti. Važno je, da se smejo tudi k uradnim popravkom delati uredniški dostavki in da objavljenje ni navezano na kak določen prostor v listu. Povsem nova je določba, da se vsakogar, ki pravico popravljanja zlorablja s tem, da vedoma navaja resnice v svojem popravku, na ovadbo urednikovo ali drž. pravdnitstva obsodi z denarno kaznijo od 10 do 1000 K. Ta načrt vse časopisje pozdravlja z vidno radostjo, ker odgovarja v najvišji meri vsem potrebam sedanjega časa. Posebno z veseljem pozdravljajo določbo o svobodni kolportaži; s to najnovejšo odredbo se Avstrija povzpne na stališče zahodnih evropskih držav, posebno Francije, Nemčije, Italije in Španije, kjer se že davno na ulici ponuja dnevno časopisje ter dobiva v vseh obče dostopnih prostorih. Istotako se toplo pozdravlja malone popolna odprava objektivnega postopanja oziroma zaplenjenja.

Deželni zbori. Razun dveh so se vsi deželni zastopi sešli k zasedanju 21. junija, med njimi torej tudi kranjski, štajerski, koroški, goriški, tržaški, in isterski; dalmatinski se je sešel 23., tirolski pa 25. junija. Rešiti je deželnim zborom v prvi vrsti deželni proračun in druge tekoče deželne zadeve, poleg tega se mnogi pečajo z različnimi političnimi vprašanji. Precejšen del bo s tem zasedanjem zaključil sedanje zakonodajalno dobo in se torej vrši razprava že kolikor toliko v znamenju volivnega boja. V obče traja zasedanje preko 12. julija. — V koroškem dež. zboru je izmed vloženih predlogov najvažnejši oni, naj se izvoli odsek sedmih članov, ki naj v 14. dneh poroča o premembi volivnega reda Štajerski dež. odbor je v prvi seji, katere se poleg mnogo nemških niso udeležili slovenski poslanci,

predložil premembo deželnozborskega volivnega reda, ki je pa v marsičem še bolj krivičen kot dosedanji; kmečkemu prebivalstvu se jemlje še ta trohica pravic, ki jo je imelo doslej. Nemški nacionalci si hočejo zagotoviti neomejeno gospodarstvo v deželni hiši.

O slov. nemški gimnaziji v Celju razni listi prinašajo neresnično vest, da se že letos premesti iz Celja, in begajo s tem stariše in učiteljstvo po deželi. Vest je izmišljena in preračunjena spletko od strani Nemcev, da bi se število dijakov na ta način na imenovani gimnaziji skrčilo in bi potem lahko vpili v svet, da je nepotrebna.

Mažari so razburjeni, ker je v ogrskem drž. zboru posl. Košutove stranke Ratkony pravil, da je drž. posl. Srb Pavlović otrokom južno-ogrškega vzgojevalnega zavoda, ki so v Szegedinu na železnici peli mažarske pesmi, zaklical, da pojó brezsrarne pesmi. Govornik je med strahovitim ropotom mažarskih posancev pozival, naj pride Pavlović v zbornico in se opraviči; ako pa tega noče, tedaj naj se nikdar več ne upa pokazati v ogrski zbornici. Ko je ta prišel noter, so ga mažarski poslanci psovali in klicali, naj ga takoj aretirajo. Pavlović je s častno besedo izjavil, da ni rabil dotičnih besedi napram mažarsko pevajočim srbskim otrokom; zbornica je sprejela predlog imunitetnega odseka, da se izroči sodišču.

Firmilian, — odbran za srbskega škofa v Ueskubu, je napravil veliko govorjenja po časopisju. Opravljal je že štiri leta to eparhijo, a ni mogel dobiti prave škofovske časti. Zanj so bile Rusija, Srbija in Črnagora; nasprotoval je bolgarski eksarh Josip in s tem Turčijo potrjeval v njenem nasprotovanju. Letos se je obrnilo na bolje. Firmilian je šel v Carigrad, da ga posvetí, toda sultan si ni upal dovoliti tega zaradi Bolgarov. Zato so se odločili za posvetitev v Solunu, pa dveh škofov, ki bi morala asistirati, ni bilo tje. Metropolit, kateremu so jeli pretiti Grki, če ga posveti, pošlje Firmiliana na goro Atos v samostan, da bi tam izvršili posvetitev; sedaj so pa že ondotni redovniki zoper to. Ta skrajno zamotana zadeva kaže, v kako neugodnem položaju se nahaja cerkev, ki hoče veljati za edino „pravoverno“ in zametuje primat Rima, obenem pa je radevolje pokorna Turčiji.

Nemški cesar rad veliko govori; zato včasih reče kaj brezpomembnega in širša javnost ne polaga na njegove besede tolike važnosti, kot jo sicer zaslužijo besede tako mogočnih vladarjev. Vendar zasluži pozornost govor, ki ga je 19. junija govoril v Aachenu: govoril je z veliko vnemo o potrebi krščanstva za vse sloje. Omenil je pot svojega poslanca v Rim k sv. očetu ter povedal, kako pohvalno so se izrazili sv. oče o Nemčiji. „Zato — tako je sklenil — izjavljam, da morata oba veropovedanja složno delovati za veliki namen . . . kdor svojega življenja ne stavi na podlago vere, je izgubljen . . . Obljubujem torej, da bom celo državo, narod, armado, dinastijo postavil pod križ in pod varstvo Onega, o katerem pravi veliki apostol Peter, da razun njega ni dano ljudem imena, v katerem bi se mogli izveličati.“

Slavnosti v Londonu povodom kraljevega kronanja so bile že dovršene na vsej črti; došli so

tje z malimi izjemami že vsi zastopniki zunanjih vladarjev in razna številna odposlanstva. Kar se je po mestu raznesla vest, da je kralj Edvard nevarno bolan. Slavnost kronanja je bila odpovedana in preložena na nedoločen čas. Bolezen je skrajno nevarna in neozdravljiva. Zastopniki vnanjih držav, med njimi naš prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand, so odšli.

Po miru v južni Afriki. Ljudstvo Velike Britanije napolnjuje velika radost nad sklenjenim mirom; še sedaj se vrše zahvalne božje službe v stolnici sv. Pavla. Ljudstvo je torej hvaležno, ne zato, ker je 500.000 mož pobilo ali ranilo 20 do 30.000 Burov, ker so imeli Angleži stokrat več topov, ker je bila nasprotnikom zaprta vsaka zveza z zunanjim svetom in je ves svet molče odobral krivično postopanje angleškega nasilja, ne, marveč samo radi tega, ker je prenehalo prelivanje krvi in je sklenjen mir. Po uradnih angleških poročilih se je doslej udalo 18.400 Burov ter odložilo orožje; dalje se poroča, da je v odposlanstvu, ki prve dni v juliju pride v London, poleg B o t h e in D e w e t a tudi D e l a r e y; vendar se o kapitulaciji oddelkov, ki so pod oblastjo Delareyevo, doslej še ni prav nič čulo. Iz vedenja poslednjega je sklepati, da ne odobruje sklenjenega miru. Burska srca so preveč užaljena, da bi se mirno vdala v novo usodo. In lahko še doživimo, da se obnovita obe republiki in vrneta oba predsednika na mesta, ki so se jih sedaj polastili Angleži. Porok za to je burska vztrajnost in ljubezen do rodne zemlje. Zelo zanimiva so Kitchenerjeva poročila o razoroževanju. Če primerjamo število mož z orožjem in strelivom, ki so ga oddali, pridemo do zaključka, da so bili Buri ali silno slabo oboroženi in je Angležem zmaga v veliko sramoto, ali pa — in to je verjetno — Buri ne oddajo vsega, marveč si nekaj skrivaj v kakšne poznejše namene prihranijo.

Drobtine.

Strašno linčanje. Zamorec Dukley Morgan je v Lansingu v Texasu v Ameriki onečastil žensko Mc Kee. Črnc je sicer prišel v roke šerifu, ki ga je pa iz ječe peljal po železnici v Lansing, da bi ga onečastena ženska spoznala za zločinca. Ko pride vlak v Lansing, ga je čakala oborožena druhal, ki se je mahoma polastila zločinca. 200 mož z dvocevkami ga je spremljalo na kraj moritve. Morgan je priznal, da je zakrivil zločin. Najprej ga druhal priveže h kolu, a pusti mu roke in noge proste. Ogenj je že gorel. Potem mu izžgejo oči. Nato ga opečejo krog vratu in počasi po celem telesu. Revez je stokal in se zvijal ter milo prosil, naj ga ustrelijo. Ljudje pa so stali eden drugemu na ramah, da so boljše videli. Nazadnje so še poiskali ostanke in jih raztrosili.

Listek.

V cerkvenem okrilju.

1. Solnčna ura.

»Veselite se življenja, ker lučka še brli, se razlega daleč po deželni cesti. Pevec je mlad mož v čudni opravi. »Lep glas ima, škoda, da ga ne rabi v čast božjo« — tako si misli frančiškan, gredoč po isti poti obiskat bolnika. Toda na praih nese Zveličarja, zato takoj zopet zbere k Njemu svoje misli. Sedaj je — blizu tujega pevca; petje umolkne. Strežnik zvončka, čudni tujec prebledi, upogne svoje koleno, se tolče na prsi, in čisto določno je zadelo na duhovnikovo uho: »Bog bodi milostljiv meni grešniku!« Vso nadaljno pot duhovnik ne more pozabiti tujca in neprestano šepeta besede: »Bodi mu milostljiv, bodi mu milostljiv!«

Tujec pa, po vnanjem podoben igralcu, kdo je neki bil? Je bilo li njegovo obnašanje dred najsvetejšim zakramentom tako, da bi človek mogel reči: to je igralec?

V resnici je bil pri potujoči igralski družbi. Bil je sin pobožnih, pridnih rokodelcev na Dunaju. Dobri starši so nadarjenega dečka dali v šolo in imeli edino le to željo, da bi se posvetil službi božji. Niso pa imeli starši te želje koj izpočetka; šele neki misijon, katerega sta se oba udeleževala, jima je dal resnejšo, pobožnejšo smer, prej sta bolj ljubila svet in njegove zabave; tega se je navzel tudi sin Ferdinand, in ti spomini so mu še polnili dušo, ko je bil že v bogoslovju. Silen boj je divjal v njegovem srcu med svetom in milostjo, dokler ni zadnja podlegla. Ferdinand je zapustil bogoslovje, prejemaš že nižje redove. Kam naj bi šel? Domov? ni si upal; zato je eno noč ostal v gostilni. Ondi je ravno prenočevala družba igralcev ter predstavljala pozno v noč svoje umetnosti. Bivši bogoslovec je gledal in poslušal in lotilo se je njega hrepenenje, s svojim lepim glasom in svojimi igralskimi zmožnostmi vzbujati občudovanje in žeti pohvalo. Družba je novega gosta rada sprejela in, ker je svojo stvar res izvrstno znal, so storili vse, da bi si ga pridobili za stalno.

Že sedem let je Ferdinand hodil s to družbo okoli. Vere pa le ni izgubil, vest se mu je še vedno opominjevala oglašala; le volja mu je oslabela, zato jo je hotel siloma zadušiti in si izbiti iz glave strašen prizor, ki se razgrinjal pred njegovimi očmi, če je bdel ali sanjal — zevajoče, neobsežno, večno brezno.

Dostikrat mu je bilo tako bridko pri srcu, da bi se bil najlažje izjokal, toda zdelo se mu je ne mogoče, da bil grešnik kot on še za kakšno rabo na svetu. „Jaz sem izgubljen, pokvarjen, mrtev — tako se bo glasil napis moje zgodovine, če jo bo kak človek kdaj hotel pisati“, tako je dostikrat dejal sam pri sebi, in grenek nasmeh mu je zaigral pri takih mislih na ustnicah in zopet je siloma izkušal udušiti oglašujočo se vest v dnu srca. Obupal je sam nad seboj, toda nekdo je še živel, ki ni obupal nad njim, to je bila njegova dobra mamica. Oče je od žalosti in toge legel v prezgodnji grob, toda mati ubogega mladeniča je še živela in s solzami molila zanj brez prestanka. V frančiškanski cerkvi pred podobo žalostne matere božje je slehrni dan odkrivala svoje od bolesti prepotrto srce. Tako so minevala leta, ne pa upanje materino. Neki notranji glas ji je dejal, da ga priprošnja žalostne Matere božje gotovo reši pogube.

Toda vrnimo se nazaj na cesto, kjer smo prvokrat videli ubrega igralca, ko je kot izgubljena ovčica pokleknil pred dobrega Pastirja in ga prosil milosti. Pot je vodila ob vznožju visoke gore, od katere vrha sta dva zvonika zrla v dolino, in ravnokar so brneli čisti glasovi zvonov, pozdravljajoč nebeško Kraljico čez dol in plan v človeško dušo. Duhovnik je odšel mimo, igralec se je dvignil in pogledal v ono smer, odkoder je donel prijazni pozdrav brosnatih pevcev. „Zdrava Marija“ se je izvilo iz grešnikovih prs. Dolgo, dolgo vrsto let ni več prišla ta beseda iz njegovih ust.

Zamišljen je zavil skoro nevede s svojega pota ki naj bi ga vodil v bližnje mesto, (kamor je njegova družba že odšla), in krenil na goro.

Svetniški kipi in majhne kapelice so obdajale na vrhu prostorno hišo božjo. Igralec se je okrenil proti lepi, slikoviti okolici, proti ljubkim vasicam, ki so se razprostirale ob njegovih nogah. Koliko ljudi biva tam doli, je li kdo izmed njih tako nesrečen, kot je on? In vendar se mora vedno kazati srečnega in veselega.

Dolgo je že, odkar je zadnjič videl hišo božjo od znotraj; danes ga je zopet gnalo v cerkev, ki je stala pred njim. Saj pozornosti ne bo vzbujal s svojo čudno obleko; ker je ravnokar poldne in cerkev gotovo prazna. Tu mu obvisi oko na solčni uri, narejeni na zidu zunaj hiše božje, pod katero so stale besede:

„Ena teble ur bo tvoja zadnja,
Več potem ne boš imel nobene,
Živi torej čisto in pošteno!“

Igralec dolgo časa stoji pred uro in opazuje številke in hojo kazalčevo! Katera neki bode? Kolikokrat pojde še kazalec svojo pot, da pride ura, ko

se bo ono zevajoče brezno za večno zaprlo nad njim? Potem — seveda potem bi ubežal, toda za njo ne bode imel nobene. Četudi za to življenje nima več nobenega upanja, nobega veselja, ali naj ne bi vsaj večnemu pogubljenju ubežal? — Stopi v cerkev; pred tabernakelnom gori večna luč in mu naznanja bližino in ljubezen dobrega Pastirja. Iznad tabernakelna pa gleda na grešnika razoran obraz, sedmeren meč prebada srce žalostne Matere božje. In ko to podoba gleda, tedaj mu odpadejo vezi obupa, — grešnik zopet zadobi zaupanje. „Pribežališče grešnikov, žalostna Mati, reši me, saj si me Ti pripeljala semkaj!“ in solze se ulijo iz njegovih oči.

Dva slovenska misijonarja na Kitajskem
P. Peter Baptista Turk. — Fr. Urban Žele.

Res, ona ga je pripeljala semkaj, mati bolečin, h kateri je njegova potrta mati toliko molila, semkaj k oltarju njenih milosti. Isti trenutek, ko je on srečal na deželni cesti dobrega Pastirja, je njegova pobožna mamica na Dunaju molila pri oltarju žalostne Matere božje, molila v solzah z neutrudno vztrajnostjo, z neskončnim zaupanjem. „Spomni se, preusmiljena Devica . . .“ In žalostna Mati se je obrnila k svojemu božjemu Sinu, in žarek usmiljenja, neko notranje ganjenje je zatrepetalo v srcu izgubljene ovčice, potem ga je glasom opoldanskega zvana Marija poklicala k sebi, ganila njegovo srce še moč-

neje z napisom pod solnčno uro in tako prodrila zadnjo skorjo njegovega srca, njegovega brezupa pred svojim oltarjem. Dolgo je klečal ondi v molitvi in solzah.

„Prijatelj, pojdi z menoj“, je zaslišal mehek glas za seboj in obenem začutil na rami lahen pritisk neke roke. Ozrl se je kvišku in videl z objokanim očesom mili obraz frančiškana, katerega je par ur preje srečal na cesti. Vstal je in šel za glasom, ki je zadel na njegovo uho in se mu zdel kot klic neba. Če bi bil mogel videti menihu v srce, videl bi bil notri nepopisno radost. Dobri duhovnik je že marsikatero dušo pripeljal nazaj, toda ta duša se mu se mu je posebno omilila, sam ni vedel, zakaj.

V samostanu spodaj v mestecu so se zelo čudili, ko je pater s svojega pota pripeljal s seboj tako čudnega tujca. Toda ko je pater izpregovoril s prednikom nekaj besed, je bilo temu čisto prav; dal mu mu je na prosto voljo, naj stori s tujcem, kar hoče. Pater Angel je peljal Ferdinanda v preprosto, čedno sobico in ondi sta ostala sama, frančiškan in igralec.

„Prijatelj, ali si pri volji ostati nekaj dni kot gost tukaj? Zdi se mi, da potrebuješ nekaj časa pokoja in samote, to bo prav blagodejno vplivalo na tvoje srce.“ Ferdinand se je zahvaljeval s solzami v očeh. Princali so mu jesti in piti in ga silili, naj se predvsem malo pokrepča. Storil je to poslušen svojemu zaščitniku; potem pa je temu čisto odkrito razodel svoje srce, pripoznal svoje zavoženo življenje, svoje obupavanje in kako sedaj, dasi se čuti nevrednega za kako delo ali opravilo, vendar upa, še rešiti svojo dušo; zato želi, na kakšnem skritelem kraju preživeti svoje nadaljne dni in pričakovati svojo zadnjo uro.

Ko je solnce iznova prišlo svoj tek in ž njo vred kazalec solnčne ure na gori, je igralec v preprosti suknji, katero je nekdanj eden izmed bratov nosil v svetu in prišel v nji v samostan, pred oltarem frančiškanske cerkve ter se združil z dobrim Pastirjem. Posnetek čudodelne podobe žalostne Matere božje na gori je zrl z oltarja na zopet dobljenega sina.

„Ako se grešnik izpreobrne — pravi knjiga, katero je spisal neki svetnik — mu spomin storjenih grehov navadno tako dolgo provzroča žalost in bolečine, dokler se ne spokori in ne očisti duše vseh madežev; potem pa se vrne v njegovo dušo tolažba in mir ter kraljujeta ondi.“

Bolj kot navadno je to bilo pri Ferdinandu. Imel se je za vsako stvar nevrednega ter le želel, ostati v samostanu in opravljati najnižja dela; tu ga vsakdo pozna in vé, da je velik grešnik; zunaj bi pa svet lahko goljufal. Njegovi prošnji so ustregli. Ko je storil svoje delo (bil je dvema starima dobrodošla pomoč), potem je hitel v kor poleg oltarja, kjer je

je našel svojega Zveličarja, k podobi žalostne Matere Božje. Na dan svojega spreobrnjenja je pisal svoji materi, ter ji vse razložil, obenem jo pa prosil, naj ga sedaj še ne obiskuje, ker je vsakega znamenja ljubezni, tudi ljubezni odpuščajoče matere še nevreden.

Pismu je tudi Ferdinandov zaščitnik priložil neko pisanje ter jo tudi prosil, za sedaj še ne obiskati sina, dokler se nekoliko ne umiri. Ko bi bil pač Ferdinand videl to pisanje in zrl v oko ljubeče matere, ki je prebirala došlo pismo! (Dalje prth.)

Dopisi.

Vrhnika, 23. junija. Nikakor ne bi bilo prav, da bi ti, dragi „Domoljub“, ki v več kot 200 izvodih prihajaš v našo prijazno faro, o nas nič ne poročal, prav kakor bi nas ne bilo. Marsikomu se je to že kar za malo zdelo, več! „Od vseh drugih krajev že še kaj beremo, samo z Vrhnike ni nič!“ Tako se nam je reklo že večkrat. In res je tako! Zato pa pojdi, dragi „Domoljub“, po širnem svetu in povej tudi o vrlih Vrhničanih katero! In sicer jim povej za danes nekoliko o naših Marijinih družbah! To pa zato, ker smo včeraj 22. junija imeli zopet tako lepo slovesnost pri nas. G. generalvikar J. Flis so prijazno prihiteli med nas in so po prekrasnem govoru, v katerem so pojasnili pomen in lepoto Marijinih družeb, vzprejeli na novo v družbo 12 mladeničev in 39 deklet. Hvala jim zato, najlepša!

Dekliška družba obstoji 1½ leto in šteje sedaj že nad 250 deklet, mladeniška pa 1 leto in šteje sedaj okrog 70 udov. Kakor drugod, tako gre tudi pri nas z dekleti primeroma lahko, z mladeniči nekoliko težje. Le s težavo se ti odločijo za družbo. A kadar so se enkrat odločili, potem — pa čast jim! — držijo nanjo. Z veseljem se udeležijo shodov in pristopajo vsak drug mesec k sv. zakramentom. Za psovke in zbadanja nasprotnikov — teh imajo Marijine družbe seveda povsodi! — se tudi naši fantje nič ne zmenijo! Pa jih je res lepo gledati, kadar skupno nastopajo! Naj bi vendar njihov zgled privabil v družbo še več mladeničev! Saj jih je prav mnogo dobrih še v fari, ki bi bili lahko odlični družbeniki, da bi le pristopili. Da bi se vendar tudi ti oživili!

V obeh družbah je vpeljana tudi „čebelica“. 1. novembra lanskega leta smo pričeli z varčevanjem. Spočetka se je seveda nekaterim stvar bolj čudna zdela. Mnogo pa jih je bilo, ki so takoj spoznali velik pomen te varčevalnice. In čujte! Od 1. novembra l. l. do danes, torej v 8 mesecih so si udje obeh družeb prihranili že nad 3000 K! To naj vzamejo

na znanje tisti, ki trdijo, da zato ustanavljajo duhovniki Marijine družbe, da ljudstvo ob denar pripravljajo! In prav za to napravo so mnogi že sedaj zelo hvaležni. Saj vidijo, da imajo sedaj po preteku malo časa že lepe svote prihranjene, medtem ko si poprej v teku let niso mogli ničesar prihraniti. Čebelica bi morala zares po vseh Marijinih družbah „brenčati“!

13. majnika smo spremljali k pogrebu 19 letno družbenico Ano Kode iz Stare Vrhlike. 12. majnika 1901. je bila vzprejeta v družbo in 12. majnika 1902 — na dan obletnice — je umrla, kot prva, odkar družba obstoji. Ležala je komaj 14 dni. Bila je pa lepo previdena, v božjo voljo vdana in na smrt popolnoma pripravljena. Največja tolažba ob smrti jej je bila zavest, da je hči Marijina. Družbine svetinje kar iz rok ni dala, vedno jo je poljubovala. Tovaršice iz St. Vrhlike so jej ves čas ljubeznivo stale ob strani. Družba jej je priredila uprav veličasten pogreb. Sestre cele fare so jo spremljale, šestdeset izmed njih jih je bilo v vencih — jako pomenljivo. Saj so spremljale svojo ljubljeno sestro k — poroki z nebeškim ženinom. Marijni sinovi so jo nosili. Tudi so jej zapele sestre dve pesmi v slovo. In ko so ob odprtem grobu klicale pokojnici v slovo „z Bogom sestra draga, z Bogom“, in jej zatrjevale, „da ločitev težka je, če se loči duša blaga, kot si blaga bila ti“, zdele so so nam vendar tako pomenljive, tolažbe polne besede: „Cvetke smrt ni zamorila, Cvetje njeno še duhti, Cvetko v raj je presadila, Ker na svetu varna ni!“ Da, ob lepi smrti dobre hčere, dobrega sina Marijinega se pač žalost hitro lahko umakne veselemu upanju „na svidenje pri Mariji“!

Dragi bravec „Domoljuba“! Kaj pa ti misliš o Marijinih družbah? Gotovo sva oba ene misli: lepe so, lepe po namenu, lepe po uspehih! Zares srečen je naš narod, da se ravno med njim tako razširjajo! Zato pa želiva gotovo oba, da bi čim preje vsi dobro misleči mladenči, vsa dobro misleča dekleta našega naroda bila združena — pod zastavo Marijino!

Iz Metlike. Zadnji moj dopis „Metličan vsak po svoje sodi, — Liberalci pravijo, da ga je navdihnil zlodi“, — tako nekako bi zakrožil kak novi Preširen, ko bi slišal in videl, kako so zbesneli naši liberalni kolovodje, ko so prebrali predzadnji „Domoljub“. Kaj čemo, resnica oči kolje, pravi pregovor. V dveh dolgih pismih sta v „Slov. Narodu“ odgovorila znana junaka Tinetov Janko pa Jankotov Tine. Res, ta dva pa znata več kot hruške peč, bi rekel Belokranjec. Janko je v svoji navdušenosti celo trdil, da „Domoljuba“ nikdar ne bere, in vendar pravi kmalu na to, da vsaka „Domoljubova“ številka laže. Hm, nikdar ga ne bere, pa vendar ve, da se v Domo-

ljubu piše samo laž — no to je liberalna modrost, katere mu res ne zavidamo. — Mi sicer ne vemo, kako globoko je Janko zadolžen, a to pa vemo, da je pri njem večkrat napovedana dražba raznih vas itd. to se pa lahko reče — ka-li? Ej, sinko Janko, pometajte pred svojim pragom in pustite naša društva pri miru. Ko bi Vi vedeli, kaj se vse govori „v Obrhu“ o Vaših upnikih, Dubu, Orenštajnu itd?!!

Trn v peti so našim liberalcem klerikalna društva v Metliki. Vedne tožbe, ovadbe, obrekovanje, hujskanje itd. to je njih vsakdanje delo za „blagor“ ljudstva. Zakaj to? Priznamo radi, da imajo liberalni trgovci nekoliko škode, a ljudstvu je z društvi v večini zelo pomagano. Glejte, ko se je gradila dolenjska železnica, niso nič vprašali gostilničarjev ob veliki cesti, če je njim prav, četudi jim je odpadel lep zaslužek. Metliški mestni mlin bo tudi škodoval drugim. Sicer pa liberalci itak vedno označujejo svobodo — a le sebi, drugim je ne privoščiijo. Ko se je lansko leto ustanovila nova štacuna „na strnišču“, ni nihče črnil besedice, a nad ubogim „konzulom“ pa mečejo ogenj in strele, kot da smo kje na — Martiniku.

Trgovci morajo zdaj ceneje prodajati, in čujte! — liberalna prva dolenjska posojilnica je zopet znižala obresti za pol procenta — a li ni to zasluga naših dveh društev? Da, da, vemo zakaj Janko v imenu naših liberalcev po „cajtengah“ pretaka krokodilove solze. Ha, ha, ha! Zapomni naj si to tudi onih par zaslepljenih kmetov, ki ali iz nevednosti ali zapeljani od kakega „skuška“, še držijo z liberalci! Janko poštenjakovič piše tudi o znani obsodbi kmetijskega društva. No, ker smo toliko „svobodni“, da nam po postavi ni dovoljeno „glasno misliti“ o tem, zato povemo le toliko, da je bilo društvo obsojeno, ker je prodalo za 4 krome blaga nekemu svojemu vpisanemu članu, kateri je pa to blago naprej prodal.

Mislili smo, da bi morala biti kaznovana dotična oseba, ali oni, kateri jo je našuntal — no, pa ne poznamo paragrafov! Tisti dan, ko je bilo društvo obsojeno — bilo je na petek — napravili so naši trgovci menda od veselja — veliko gostijo in pili na zdravje... Oh žalostni in revni časi! Liberalci vedno vpijejo, naj se duhovniki nikar ne vtikajo v čisto posvetne stvari, in deloma imajo prav. A glejte, g. okr. glavar črnomaljski je naprosil gg. župnika v Podzemlju in na Suhoru — da sta bila čisto „posvetna“ popisovalna komisarja. Kaj je bolj posvetno, kot ljudi pri popisovanju povpraševati, koliko imajo kokoši, prešičev, oslov i. t. d. Potemtakem liberalci vendarle nimajo — prav. Kaaaj?

V žalost brezvernim liberalcem še povem, da v Metliki klerikalizem ilno napreduje. Kmalu sob

dozidana krasna grško-katoliška cerkva sv. Cirila in Metoda, tako da imamo zdaj v tako malem mestecu kar štiri cerkve. Tri nove maše bomo imeli prihodnji mesec, ali ni to že preveč klerikalno? Kdaj bo vendar konec teh klerikalnih maš bo žalostnim srcem vprašal kak pedenj-možic, laket brada! Pa bodo še, če Bog dá! Pred kratkim sta bila zopet izvoljena županom vrla odločno katoliška moža Martin Matjašič v Rosalnicah in Ivan Pezdirc v Drašičih. Žal, da je v drašički občinski odbor prišel tudi neki liberallec, ki pač ne dela časti svoji občini! Škoda, da je tako daleč zabredel mož, ki ima tako lepe zmožnosti, in bi bil lahko še enkrat ponos Belekrajine — a postal je žrtva liberalnega Jankota.

V Suhoru zidajo novo šolo; zato so tam šolo letos končali že koncem maja. V to šolo je hodilo tudi nekaj otrok iz metliške župnije, toda čeprav so za letos šolo končali in dobili že šolska naznanila v Suhoru, morajo zdaj hoditi v šolo v Metliko do konca „metliškega“ šolskega leta. Cudno, kaj ne? Če jim je bilo dovoljeno hoditi v šolo na Suhor in če so dobili že naznanila — ne vem kateri paragraf jih sili še ta košček dopolniti v Metliki!! Tako postopanje liberalnih učiteljev si bodo ljudje že dobro zapomnili. Ob volitvah se ljudem sladkajo in se jim ponujajo za poslance, a zdaj pa... No naši Belokranjci že poznajo svoje prijatelje, pa volijo za poslance može, ki imajo srce za ljudstvo! Pa bodi dovolj! Če se zopet kaj novic nabere, se že oglasi Zmatekdo.

Z Rečice na Štajerskem. (Javna zahvala in javno priporočilo.) „Vzajemna zavarovalnica“ proti požarom v Ljubljani sprejela je s 15. februarjem 1902., po prenehanju zavarovalnice „Unio cath.“, cerkvene in župnijske reči pri župniji v Rečici v Savinjski dolini pod jako ugodnimi pogoji v svoje zavarovanje. Komaj je preteklo 3 mesece od omenjenega dne in že smo morali naznaniti ravnateljstvu zavarovalnice, da sta žal v noči od 16. na 17. maja t. l. od zavarovanih reči pogorela govejski in konjski hlev in gospodarsko poslopje. Binkoštno praznike je ravnateljstvo to naznanilo prejelo in v sredo po Binkoštih je bil zastopnik zavarovalnice že na licu požara in 2. junija že smo prejeli vso zavarovano svoto pogorelih objektov 5200 kron. Ker je bila pri imenovanih stanih cela stavba z zidom vred zavarovana, bilo je ravnateljstvo popolnoma opravičeno odračunati od zavarovanega zneska vrednost ostalega zidu, najmanj 400 K; izplačala se je pa, kakor že omenjeno, cela zavarovana svota, niti vinar se ni odračunil za precejšno vrednost ostalega zidu. Ne moremo si misliti, da bi katera druga zavarovalnica ravnala v enakem slučaju tako plemenito.

Podpisano cerkveno predstojništvo se velenjenemu ravnateljstvu „Vzajemne zavarovalnice“ za tako plemenito postopanje proti ponesrečenim najiskreneje zahvaljuje, ter „Vzajemno zavarovalnico“ v Ljubljani najgorkeje priporoča kot popolnoma solidno edino slovensko zavarovalnico. Svoji k svojim! Cerkveno predstojništvo sv. Kancija na Rečici dne 10. junija 1902.

Josip Ulčnik, župnik.

Anton Jeraj, cerkv. ključar.

Franc Štiglic, ključar in župan.

Iz raznih krajev. — Iz Dobropolj. Ribniški novičar sedaj malo zahaja v našo dolino. Novic bi nabral takoj polno krošnjo, če bi le pogledal okoli sebe. Pa že menda ne utegne ravno sedaj med nas, ali pa kod drugod kolovrati. Če mu te vrstice pridejo pred oči, naj nikar ne zameri, da se mešam v njegov posel. A nekaj novic le radi spravimo med svet. Najprej moramo nekoliko potožiti, da kar iz volitev ven ne pridemo: državnozbornske, deželnozbornske, občinske in zopet občinske, a sedaj volitve za vaške odbore. Vender vsaj to je veselo, da so vselej liberalci pošteno tepeni. Zato so se pa sedaj kar nekam poskrili. Najbolje bi bilo, ko bi nekateri kar popolnoma izginili, ker njihovo življenje vzbuja med ljudmi veliko pohujšanja! — Novega župana so pa pričakala velika bremena, ker je bilo občinsko gospodarstvo jako zavoženo. Dozdaj se je toliko dognalo, da je čez dva tisoč kron dolga. Menda bo treba Amerikance poklicati na pomoč, da plačamo, ker ima občina tako malo dohodkov. Sedaj se je pa tudi po naših obširnih vaseh začela pozornost obračati na vaške blagajnice. Menda tudi tu ni vse v redu. Je že prav takó: redno gospodarstvo je prvi pogoj zdravega napredka. In napredovati na podlagi katoliških načel, to hočemo Dobropoljci! — **Iz Altendorfa pri Essenu** (Rheinland). Tudi mi se zahvaljujemo presvetlemu knezoškofu ljubljanskemu in preč. misijonarju za srečo sv. misijona, ki smo je uživali letos po veliki noči. Ne bomo zlepa pozabili lepih dni! Bog plačaj tisočerno! — Pri nas se lepo razvija „Podporno društvo sv. Barbare“, ki ima namen podpirati ude v bolezni: vsak ud dobi za slučaj bolezni eno marko na dan, za kar plača 120 pfenigov na mesec. Največ je pa to vredno, ker se večkrat shajamo in se kaj koristnega pomenimo. Le žal, da je veliko Slovencev tu, ki ne spoznajo koristi takega društva in ne marajo pristopiti. O tem drugič kaj več. — **Sostro pri Ljubljani.** Dne 22. junija se je pri nas vršila predstava „Lurška pastirica“, katero so uprizorile dekleta iz Marijine družbe. Vspeh je bil prav dovoljen in le čuditi se moramo, kako so se mogle dekleta z lastnimi močmi toliko izvežbati. Zlasti pa je hvalevredna njihova vstrajnost,

s katero so premagale razne ovire, ki so jih nasprotniki metali pod noge. Predstava se je vršila v proslavo 25 letnega papeževanja Leona XIII., čisti donesek pa se je drage volje prepustil za okrašenje Marijinega oltarja v farni cerkvi. Splošno se je izražala želja, naj bi dekleta v „pohujšanje velikih otrok“ še katerikrat uprizorile to igro ali pa kako drugo, ker mali otroci se dosedaj še niso pohujšali!

— **Marten** (Westfalsko). Dragi bravci „Domoljubovi“ so že brali, da so se letos obhajali velikonočni misijoni tukaj po Pruskem v slovenskem jeziku. Pa ne samo v večjih krajih, kakor Hamburg, Horst, Gladbek, kjer je naseljenih po več sto Slovencev, temveč tudi tja so se potrudili veleč. gosp. patri, kjer je le malo število 50—100 Slovencev, celo po kolonijah so nas posamezne obiskali, nas v cerkev povabili in jako spodbudno z nami opravili vso pobožnost. Vsa hvala presvetlemu knezoškofu ljubljanskemu, da se spominjajo slovenskih rojakov na Pruskem; ker drugače povrniti ne moremo, hočemo moliti za presvetlega in za misijonarje; pred celim svetom obljubimo, da hočemo vedno biti in ostati trdni kristijani in zvesti Slovenci! — **Iz Kozjega** se nam poroča, da se je tam dne 7. rožnika obhajala jako slovesno pobožnost prvega sv. obhajila, dne 8. rožnika pa se je po presv. knezoškofu delil zakrament sv. birme. Vsled pičlega prostora nam žal ni mogoče priobčiti obširnega dopisa, samo toliko dostavljamo, da sta se obe slovesnosti jako dostojno in spodbudno izvršili in bosta ostali Kozjanom dolgo v spominu.

Iz Vodice. Naša Marijina družba mora poročati žalostno vest, da je dne 12. majnika umrla njena prednica Mana Hribar. Ko se je pred dvema leti v Vodici ustanovila Marijina družba, je ona med prvimi vstopila in vedno zvesto spolnovala društvena pravila. Bila je vsem tovarišicam v najlepši zgled, zlasti v svoji dolgotrajni bolezni, katero je z junaško udanostjo prenašala. Pogreb je bil veličastno znamenje, kako priljubljena je bila rajnica in kako lepa sesterska ljubezen vlada med Marijinimi hčerami. Priporočena naj bo vsem znancem in prijateljem in celi Marijini družbi v blag in trajen spomin ter pobožno molitev!

Slovenski novičar.

Na shode — za pravice ljudstva! —

V nedeljo dné 29. junija je bila po deželi kar cela vrsta shodov, na katerih so mnogobrojno zbrani volivci enoglasno izjavili, da popolnoma soglašajo s postopanjem katoliško-narodnih deželnih poslancev, pozdravljajo odločni nastop dr. Šusteršiča in tovarišev, obsojajo nečuvstvo žaljenjeh duhovščine po poslancu

Hribarju in zahtevajo razširjenje volivne pravice. Taki shodi so bili v Preski, v Trnovem, v Št. Vidu pri Zatičini, v Idriji, v Cerknici, v Starem Trgu pri Ložu itd. Za prihodnjo nedeljo je zopet več napovedanih. Tako je prav! Slovensko ljudstvo, zahtevaj svoje pravice in na shodih povej svoje želje! Popolnoma soglašamo z dr. Šusteršičem, ki je v nedeljo rekel v Preski: Sedaj ima ljudstvo besedo, in to je namen naših shodov. Deželni zbor v Ljubljani je zaključen, a sedaj bo čez poletje zboroval deželni zbor v celi naši deželi. Naše ljudstvo se bo pripravilo za boj, za žrtve, in gotovo je, da bomo potem zmagali z ljudstvom. Mirovali ne bomo, dokler se ne spremeni volivni red, dokler ljudstvo po razmerju svojega števila ne pošlje zastopnikov v deželni zbor. Če pa to zahtevamo, se gibljemo pri tem popolnoma v mejah cesarskih postav in vedno ostanemo, kar smo bili: Bogu in cesarju zvesto udani! Mi bomo, ako treba, Njega Veličanstva najudanejša opozicija. A mi smo dolžni tudi cesarju povedati, kake krivice se ljudstvu godé. S ponosno dvigneno glavo bomo tudi na najvišem mestu resnico govorili. Združeni z ljudstvom bomo korakali do gotove zmage, v boju za križ sveti, pravico in svobodo zlato!

Vladanje našega cesarja. Dne 20. junija je dopolnil cesar Franc Jožef 53 let in 199 dni svoje vlade, torej najdaljšo dobo med vsemi 21. vladarji habsburške dinastije. — Tudi slovenski narod se raduje ob tem redkem dogodku, želeč, da bi Bog še mnogo let ohranil Avstriji in njenim narodom ljubljenega vladarja!

Nova maša. Č. g. o. Leop. Lénard, ud misijonske kongregacije Sinov presv. Srca bo dne 13. julija t. l. daroval prvo sv. daritev v Svibnem pri Zidanem mostu.

Nov advokat v Ljubljani. Deželni poslanec gospod dr. Brejc je otvoril odvetniško pisarno v Medjatovi hiši na Dunajski cesti.

Romanje slovanskih poslancev v Rim. Pod predsedstvom posl. g. Povšeta se je vršilo posvetovanje nekaterih poslancev, pri katerem se je sklenilo, da se tekom papeževskega jubileja, koncem oktobra ali pričetkom novembra, priredi romanje v Rim. Pridružijo se romanju lahko poslanci posamnih deželnih zborov. O vseh podrobnostih se natančneje določi v jesenskem zasedanju drž. zbora.

Liberalci samo še lagati znajo. — Ne mine dan, da bi liberalci kake posebno debele laži ne „pogrunutali“ o duhovnikih. Posebno radi lažejo čez

knezoškofa. Tako je pred kratkim zopet „Narod“ namazal članek, v katerem pripoveduje, da je cesar poklical ljubljanskega škofa na Dunaj na odgovor češ da je škof vprizoril obstrukcijo v dež. zboru. Z debelimi črkami je natisnil »Nar.« te stvari. In kaj je res? Prav nič! 1. Ni res, da bi bil škof poklican na Dunaj; 2. Ni res, da bi bil pri cesarju v avdienci; 3. Ni res, da bi bil cesar prijemal ljub. škofa, zaradi politike. Res je edino le to, da je bil prev. gosp. ljubljanski knezoškof na Dunaju, a ne pri cesarju, zaradi čisto notranjih cerkvenih stvari. Tako lažejo ti ljudje! Namen pisanja „Narodovega“ je ta, da bi prev. gospoda škofa očrnili navzgor, češ, da cesarja zaničuje. — Grdo hinavstvo! Mi bi si samo želeli, da bi prevz. gosp. knezoškof ljubljanski enkrat na višjem mestu prav temeljito popisali, v kakih neznosnih razmerah tu živimo. Če se upajo liberalci tako naravnost zlagati se v taki stvari, ki mora priti takoj na dan, če se lažejo o cesarju in o škofu, ali se je čuditi, da potem brez konca in kraja lažejo zoper druge?

Birmancev v radovljiski dekaniji je bilo: v Radovljici 318, v Ljubnem 67, v Ovsišah 47, v Kropi 125, na Boh. Beli 87, na Boh. B. strici 174, v Srednji vasi 188, na Koprivniku 68, v Gorjah 203, v Zasipih 62, v Gradu 147, v Lescah 50, v Ratečah 99, v Kranjski gori 155, na Dovjem 126, na Jesenicah 358, pri Sv. Križu 37, na Koroški Beli 103 na Breznici 168; vseh skupaj je torej bilo 3438.

Dr. Šusteričev shod. Ob veliki udeležbi volivcev — v dvorani „Katoliškega Doma“ in v stranskih prostorih bilo je nad 500 volivcev — govoril je 22. junija dr. Šusterič o položaju v državnem in dež. zboru. Shod se je soglasno strinjal z nastopom katoliško narodnih poslancev ter jih je pozval, naj vetrajajo pri sedanji odločnosti. Splošna sodba je bila, da je to pravi nastop napram predrznosti „Narodovcev.“ Shod je izrekel dr. Šusteriču popolno zaupnico in odločno obsodil Hribarjev napad na duhovščino. Shod je zahteval, naj vsi naši poslanci stoje odločno za dr. Šusteričem. Obenem je pozval shod poslance, naj se odločno potegnejo za odpravo takih kaznjeniških del, ki škodujejo delavcem in obrtnikom, dalje je shod sprejel prčnjo za splošno enako direktno in tajno volivno pravico za deželni zbor, pozval je katoliško narodne poslance, naj predlože dež. zboru resolucijo, s katero se izjavi za državno zavarovanje delavcev za starost in onemoglost.

Posvečenje tržaškega škofa. Dne 22. junija je bil v Rimu posvečen škofom msgr. Fran Nagl. Ceremoniji so prisostvovali avstrijski poslanik, odposlanci Bavarska in Prusije, mnogo prelatov, med

temi prošt in dva kanonika tržaške škofije in več členov aristokracije. Posvečenje je izvršil kardinal Alojzij Masella ob asistenci msgr. Danekere, Adami in Ciacci.

Nesreči. Dne 14. junija je padel s cerkvene strehe v Bezuljaku klepar iz Cerknice. Ker se je mož čutil na strehi preveč varnega, se je prevrnil na nek spodaj ležeči tram in se hudo poškodoval. Mož je tem bolj pomilovanja vreden, ker je družinski oče. — Dne 16. junija pa se je ponesrečil nek mladenič iz Begunj. Padla je nanj hoja ter mu zlomila nogo nad kolenom. Ker tukaj žalibog ni zadostne zdravniške pomoči, peljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Škoda vrlega mladeniča.

Dolenjska železnica je imela v minulem letu 1,328 000 K dohodkov, več 39.392 K v primeri s prejšnjim letom, stroškov pa 720 294, manj 27.212 K. Čisti dobiček znaša 608 239 K, ali 67.095 K. Od tega se porabi za obrestovanje in amortizacijo 520 413 K, ostala svota se porabi za obresti in vračilo dež. posojila.

Mrtvega našli so pri Sv. Urbanu v ptujski okolici nabiralca gob Janeza Lorenčiča. Pri nabiranju gob ga je dohitela smrt.

Občinske volitve v Voklem, ki so vzbudile toliko šuma in raznih grdih napadov v „Gorenjcu“ in „Slov. Narodu“ na preč. g. župnika šenčurskega in gosp. učitelja Kosa v Voglah, so razveljavljene. Občina dobi 4 odbornike več.

Namesto pred oltar v smrt. 31 letni arhitekt, v službi pri ljubljanskem stavbinem podjetniku Filipu Supančiču, Oton Heinz, ter zaročnica mu Marija Asoli sta si dne 23. junija zvečer ob 7. uri kupila poročna prstana pri zlatarju g. Zajcu na Starem trgu. Od tu sta se odpeljala na „Zeleni hrib“ — kjer je stanovanje zaročnice — on na kolesu, ona s tramvajem. Od ulice sv. Florijana naprej je vozil Heinz pred električnim vozom. Ne ve se, kako se je zgodilo: dasi je imel kolesar dovolj prostora, je kar naenkrat ležal tik električnega voza, tako, da zavirač ni mogel pravočasno ustaviti istega. Voz je vlek Heinz kakih 60 korakov naprej. Izvleki ponesrečenca izpod voza, so ga prenesli v vežo mestne ubožnice, kamor sta prišla dva zdravnik, ki sta ranjenca obvezala za silo in pa duhovnik, ki mu je podelil poslednje olje in obenem izvršil pokoro! Priči sta bila vojaški zdravnik in magistratni policijski svetnik Franc Podgoršek. Heinz so prepeljali na to v bolnico, kjer je v torek popoldne umrl.

Duhovniške vesti z Amerike. Č. g. Anton Mikš je bil v Chicagi operiran. Operacijo je srečno izvršil dr. Murphy, eden najznamenitejših ameriških operaterjev. V par tednih se bo pacient lahko po-

vrnil na svojo faro v St. Peter, Minn. — Č. g. J. M. Solnce se je dobro pozdravil v sanatoriju v Milwaukee in je prišel za delj časa v Joliet, da si bo v milem podnebjju še bolj utrdil zdravje. — Čast. gospod. J. Plevnik, župnik v Chicagi, namerava v kratkem iti na obisk v Evropo. Č. gospod Plevnik je že deset let v Ameriki in bo šel še le prvič to pot v staro domovino.

Iz Preserja. Že od nekdanj so Ljubljancje in Notranjci, posebno Hribovci, radi zahajali na našo prijazno žalostno goro. Posebno veliko jih je prišlo in jih še pride vsako leto na Binkoštno praznike in na nedeljo po sv. Jakobu. Ta dva dneva je na gori glavni shod. Letos pa se bode ta slovesnost še pčvečala s tem, da bode na Žalostni gori dne 27. julija imel slovesno novo mašo naš domačin in rojak Frančiškan P. Kazimir Zakrajšek. Znamenito je zlasti to, da ni bilo baje v naši župniji dosedaj še nikoli nove maše. Torej bo naš P. Kazimir prvi Preserec, novomašnik. Umevno je, da se sedaj vsa fara veselí t3 redke slovesnosti in se že sedaj župljani skrbno pripravljajo, da bi kolikor mogoče slovesno obhajali prvo novo mašo v svoji župniji. Vse prijatelje naše Žalostne gore pa vabimo, da se poslužijo te lepe prilike — obiskati sloveče božjo pot in vdeležiti se nove maše obenem — in pridejo k nam ta dan v prav obilnem številu. **Župljan preserski.**

Glede štetja, ki se vrši po deželi, nam prihajajo pritožbe, da nekateri plašé ljudstvo, češ ako vse po pravici naznanijo, kar imajo, bodo potem morali plačevati večje davke, patente itd. Seveda na vsem tem ni nič resnice, ker varuje vsakega zakon, ki prepoveduje komu zato zaračunati večji davek. Popolnoma nerazumljivo nam pa je, da se menda celo dobijo uradne osebe, ki ljudi v tem oziru plašé. Če se res dobijo taki ljudje, prosimo, da se nam naznanijo imena dotičnih.

Pogovori pri novem županu.

(Priobčuje F — — — ov).

Zorec: Primojrha, da je še vedno res, kar mačka rodi, vse miši lovi. In kdor je pozabil na božje zapovedi, ta tudi cerkvenih ne bo spolnoval. Liberalni škrici in njih neumni petolizci, ki se potegujejo samo za lastne koristi, a ne menijo se za druge niti toliko, kolikor so vredne njih liberalne kccine — primojrha! le smejte se — živijo le od naših žuljev in se nam smejajo in rogajo, ker se jim tako lepo vsedamo na limanice.

Župnik: Prav meni si vzel besedo iz ust, Zorec. Res, liberalna skrivna namera in cilj višjih je, da se mastijo brezdelno pri polnih skledah. Glejte, dvojno vrste delo je, ki preživlja ljudi. Prva vrsta, ki

iz zemlje prideljuje in spravlja pridelke, da jih rabijo sami in uživajo tudi drugi, ali da iz surovin delajo razne druge potrebne reči, ki jih rabi kmet in gospod, ali, da že izdelano blago razpečava, razprodaja, in tako pomaga, da se širi blagostanje in sreča. To se pravi z drugimi besedami, kmečki stan, ki prideljuje, obrtni stan, ki surovine izdeljuje, in trgovski stan, ki streže in razpečava, živi od tega, da koristijo drugim, živijo od pomnoženja blaga in snovi, živijo od tega, kar velevala krščanska zapoved sv. katol. cerkve, živijo od dela in spolnujejo od Boga jim postavljene dolžnosti.

Druga vrsta ljudi pa je, ki ne delajo nobene koristi niti kmetu, niti obrtniku, niti trgovcu; ki samo na to mislijo, kako bi brez dela mogli več denarja izvabiti iz žepov svojega bližnjega in polniti svoje žepe, ki hočejo sami bogateti, a druge pehati v neizmerno revščino, ki s svojim sebičnim vzgledom vlečejo še mnoge druge, da nočejo delati. Tako škodujejo ne samo posamezniku, ampak vsem stanovom in celi državi. In sem ne spadajo samo razbojniki, tatovi, goljufi, premeteni sleparji, ki se množé vedno bolj vsled liberalnih fraz, ampak tudi razni mešetarji, ki mešetarijo med visokimi gospodi in nižjim ljudstvom, barantajo med raznimi stanovimi in delajo zdražbe in tekmovanje v škodo vseh slojev in le — v lastno korist. Tukaj liberalci posebno dobro znajo. Prosta konkurenca (poganjanje za več ali manj dela, za večje ali manjše cene, za večje ali manjše plače), prosto oderuštvo ali sleparstvo ima v liberalcih svoje zagovornike in tira kmeta v roke brezvestnih, neusmiljenih oderuhov, ki jih s pomočjo advokatov izženó s posestev.

Naša slika.

Danes prinašamo sliki dveh naših rojakov na Kitajskem. Lansko leto je namreč prišel v Evropo generalni vikarij kineškega misijona in škof P. Vincenc Carlassare, frančiškan, iskat novih delavcev za misijonsko delo na Kitajskem, ki je po zadnjem uporu silno trpelo. Mudil se je tudi v Ljubljani in tu sta se mu oglasila dva frančiškana in ga prosila, da bi ju vzel seboj. Bila sta č. P. Baptista Turk, doma iz Toplic na Dolenjskem, in Fr. Urban Žele, zakristan v ljubljanskem frančiškanskem samostanu, doma iz Škocijana na Notranjskem. Popotovala sta skozi Trst, Padovo, Genovo, odtod pa po parobrodu proti Kini. Nameščena sta v provinciji Hupei; Fr. Urban v mestu Han-kow, p. Baptista pa dva dni dalj na onem mestu, kjer so pagani leta 1900. porušili in požgali cerkev, misijonsko hišo, sirotišnico, ter umorili enega patra frančiškana in nekaj kristjanov. Našima dvema misijonarjema so dali že tudi kitajski imeni: patru Baptistu pravijo Thun Sen-fu, fratra Urbanu pa Jé Šang-g-o. O priliki spregovorimo o ondodnih razmerah kaj več.

Za smeh in kratak čas.

Besedna uganka.

I.

a a a a a a a a a a a	mesto v Galiciji
a a a a a a a a b b b	nedeljsko ime
b c č d d d d e e	sv. pisemska oseba, drevo
e e e e g i i i i	rastlina, jed
i i i i i i i	moško ime
i i j j k k k	ime za samski stan
k k k l l	zaneti ogenj
l l l l l	drag kamen
m m m	dotok Donave
n n n n n	vsakemu prosta (narobe)
n n n n n	prehiv. vasi izanske fare
n n o o o o o	boginja
o o o o o o o	hišna reč, gledavec
o o o p r r r r r	del sveta, del cerkve
r r r r r r s s s	rastlina, moško ime
s s s s t t t t t u	reka, moško ime
u v v v v v v v z z !	znan pozdrav.

Kaj pomenijo začetne in končne črke, brane od zgoraj navzdol?

II.

Z **D** posoda neka je
z **N** ime je žensko,
z **V** hiši nahaja se,
s **T** pa dobro, če veliko.

Rebus

Po 2 vezjad' . : . |

Rešitev ugank v zadnji številki.

Kvadrat.

Binkošti

Besedna uganka:

Gost — kost — most — post

Rebus:

Poletje je toplo in suho.

Demant.

Prvi slovenski pesnik je bil Valentin Vodnik

Vse so prav rešili: Prostoslav Starman in Karol Justin, dijaka v Ljubljani; M. Vilfan, dijak v Kranju; Martin Drnovšek, lesni trgovec na Savi ob južni železn.; Jurij Bajuk v Drašičih; Andrej Makovec v Št. Vidu pri Cirknici.

➤ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dné 17. julija t. l.

Tržne cene v Ljubljani

od dné 22. junija do dné 28. junija

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	30	Pšenična m. 100 kg.	30	20
» » II. » »	1	10	Koruzna » » »	16	—
» » III. » »	1	—	Ajdova » » »	29	50
Telečje meso » »	1	40	Fižol, liter	—	24
Prasičje » sveže »	1	70	Grab, »	—	50
» » prek. » »	2	—	Leča, »	—	25
Kostrunovo meso »	1	—	Kaša, »	—	20
Maslo	2	50	Ričet, »	—	—
Surovo maslo » »	2	40	Pšenica	100	20
Mast prašičja » »	1	50	Rž	16	—
Slanina sveža » »	1	40	Ječmen	15	—
» » prekajena » »	1	60	Oves	16	60
Salo	1	30	Ajda	14	40
Jajce, jedno	—	6	Proso, belo, » »	15	60
Mleko, liter	—	18	» navadno » »	14	—
Smetana liter	—	80	Koruzna	12	60
Med kg	—	—	Krompir	6	—
Krompir	—	—	Drva, trda, sečenj	8	—
Piščanec	1	30	» mehka, » »	5	50
Golob	—	40	Seno, 100 kg	8	—
Raca	—	—	Slama, » » »	7	—
Gos	—	—	Stelja, » » »	—	—

HERBABNY-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup.

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 434 (20-18)

Cena steklenici l. glád 25 kr. — 2 K 50 h, po pošti 30 kr. — 40 h več za zavijanje.

➤ Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vrvišnimi črkami in nosi vsaka steklenica polegstoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera smamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“
VII./2, Kaiserstrasse 73-75.

V zalogi skere v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschlager, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodram G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mixzan; Breze: G. Elsässer, Seveden: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher. J. Kometter, V. Hauser & R. v. Hillinger; Št. Vid: C. Schiebl, Trbiž: J. Slegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J; Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikevce: J. Jobst; Velšperk: J. Huth.